

Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni

10 LISTOPADA 1939 - SS „KOŚCIUSZKO” ZMIENIA SIĘ W ORP „GDYNIA”
(10.11.1939)

Stary, przeznaczony do kasacji transatlantyk „Kościuszko” (zbud. 1915), na skutek wybuchu wojny, przeżył „bojowy” epizod w służbie Marynarki Wojennej jako ORP „Gdynia”. Podniesienie wojennej bandery oraz zmiana nazwy nastąpiło 10 listopada 1939 w Devonport - bazie Royal Navy.

„Kościuszko” mający za sobą prawie 10 lat transatlantyckiej służby w barwach GAL-u, odstawiony został „na sznurek” i czekał na sprzedaż. Wobec groźby wybuch wojny, w trybie alarmowym zmobilizowano szkieletową załogę i 29 sierpnia 1939 uruchomiono statek, który pod dowództwem kpt.ż.w. Mamerta Stankiewicza przeprowadzony został do Wielkiej Brytanii. Organizująca się tam polska Marynarka Wojenna nie dysponowała zapleczem lokalowym, niezbędnym do funkcjonowania służb. Wybór padł na stary transatlantyk, który wycarterowano od GAL-u – statek zakotwiczony w Devonport stał się stacjonarnym okrętem-bazą. Na jego pokład trafili m.in. członkowie uczniowskiej załogi „Daru Pomorza” internowanego w Sztokholmie, którzy zadeklarowali chęć wojennej służby na morzu. Decyzją władz Marynarki Wojennej na okręcie znalazły siedzibę: Kadra Marynarki Wojennej, Kancelaria Ewidencyjna Floty, Szkoła Specjalistów Floty, Szkoła Podchorążych Marynarki Wojennej, nawet Biuro Historyczne – praktycznie całe zaplecze administracyjno-szkoleniowe floty. Pierwszym dowódcą został kmdr por. Włodzimierz Kodrębski. Czasowo zaokrętowano na „Gdyni” uratowanych członków załogi, zatopionego pod Narvikiem, ORP „Grom”. Wizytowali okręt m.in. prezydent RP Władysław Raczkiewicz, Księżna Kentu, także ówczesny Pierwszy Lord Admiralicji Winston Churchill. Służba jako ORP "Gdynia" trwała do 30 czerwca 1941.

W kolejnych latach, statek ponownie jako „Kościuszko”, pełnił funkcję transportowca wojennego na wodach Atlantyku, Morzu Śródziemnym nawet Oceanu Indyjskiego. Sprzedany Brytyjczykom, woził wracających do domu żołnierzy także po zakończeniu wojny. Ostatecznie wyeksploatowany weteran złomowany został w 1949.

transatlantyk "Kościuszko"

okręt-baza ORP "Gdynia"

[KALENDARIUM HISTORYCZNE MMW - PATRZ TUTAJ](#)